

# Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-914/19 - 1

**Asia C-914/19**

**Ennakkoratkaisupyyntö**

**Jättämispäivä:**

12.12.2019

**Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:**

Consiglio di Stato (Italia)

**Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:**

19.9.2019

**Valittaja:**

Ministero della Giustizia (oikeusministeriö) edustajanaan nykyinen oikeusministeri

**Vastapuoli:**

GN

**Muut osapuolet:**

HM

JL

JJ

---

Julkaistu 28.11.2019

[– –]

**ITALIAN TASAVALTA**

**Consiglio di Stato,**

**joka on käsitellyt asian lainkäyttökokoonpanossa (neljäs jaosto),**

on tehnyt seuraavan

FI

## VÄLIPÄÄTÖKSEN

yleiseen rekisteriin numerolla 10319/2018 merkityssä asiassa, jossa valittajana on oikeusministeriö edustajanaan nykyinen oikeusministeri [– –]

*ja vastapuolena*

GN [– –]

*ja muina osapuolina*

HM, JL ja JJ, jotka eivät osallistu oikeudenkäyntiin

*ja jossa vaaditaan kumoamaan*

TAR per il Lazio (Lazio alueellinen hallintotuomioistuin, jäljempänä TAR Lazio), istuntopaikka Rooma, ensimmäisen jaoston 12.11.2018 antama tuomio nro 10885.

[alkup. s. 2]

[– –]

1. Vastapuoli, joka on yli 50-vuotias, nosti TAR Laziossa kanteen oikeusministeriön pääjohtajan (direttore generale) 21.4.2016 päätystä määräyksestä, jolla käynnistettiin valintakokeeseen perustuva kilpailu viidestäsadasta notaarin tehtävästä, siltä osin kuin siinä todettiin, että kilpailun osallistujat saivat olla määräyksen antamispäivänä enintään 50-vuotiaita.

Täydentävissä kanneperusteissaan hän moitti määräystä, jonka mukaan hän ei saanut osallistua kirjallisiin kokeisiin sen vuoksi, että hän oli kilpailuilmoituksen päivämääränä täyttänyt 50 vuotta.

Oikeudenkäynnin aikana asianomainen henkilö hyväksyttiin (TAR Lazio antaman turvaamistoimen nojalla) kilpailun kirjallisiin ja suullisiin kokeisiin, jotka hän läpäisi.

Tuomiossaan nro 10885/2018 TAR Lazio totesi, ettei kannetta voitu ottaa tutkittavaksi, koska kantajalla ei enää ollut oikeussuojan tarvetta hänen läpäistyään kilpailuun liittyvät kokeet.

Oikeusministeriö valitti tästä tuomiosta ja katsoi, että TAR Lazio olisi pitänyt hylätä kanne eikä se olisi saanut antaa painoarvoa kilpailuun liittyvien kokeiden läpäisemiselle, koska kantaja oli voinut osallistua kokeisiin vain oikeudenkäynnin kestäessä annetun turvaamistoimen turvin.

Vastapuoli (kantaja ensimmäisessä oikeusasteessa) on esittänyt väitteitä, vaatinut ministeriön valituksen hylkäämistä ja toistanut tutkimatta jätetyt vaatimuksensa hallintoprosessikoodeksin (codice del processo amministrativo) 101 §:n

2 momentin mukaisesti; toissijaisesti hän on vaatinut, että Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään hänen kirjelmäänsä sisältävä ennakkoratkaisukysymys.

**[alkup. s. 3]**

Vastapuoli on lisäksi tuonut esiin, että kilpailun läpäisseiksi todettujen hakijoiden lukumäärä (419) on pienempi kuin kilpailun kohteena olleiden paikkojen määrä (500) ja ettei yksikään varallaololuettelossa häntä alemmalla sijalla oleva hakija ole ilmaissut kiinnostustaan hänelle osoitettuun notaarintehtävään: kenelläkään ei toisin sanoen ole vastakkaista intressiä.

Julkisessa istunnossa, joka pidettiin 19.9.2019, ratkaisun antamista päätettiin lykätä.

2. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt jaosto teki 28.11.2019 välipäätöksen nro 8152, jossa se

- hyväksyi oikeusministeriön valituksen ensimmäisessä oikeusasteessa tehdystä päätöksestä jättää kanne tutkimatta ja kumosi valituksenalaisen tuomion katsoen, että ensimmäisessä oikeusasteessa vireille pantu kanne voitiin ottaa tutkittavaksi;

- hylkäsi vastapuolen väitteet, joiden mukaan kilpailuilmoituksessa asetettu 50 vuoden ikäraja on ristiriidassa kansallisen lain kanssa;

- määräsi – siltä osin kuin kyse on vastapuolen hallintoprosessikoodeksin 101 §:n 2 momentin perusteella toistamista väitteistä, jotka koskevat edellä mainitun kilpailuilmoituksen määräyksen yhteensopimattomuutta unionin oikeusnormien kanssa –, että oikeudenkäyntiä lykätään ja että ennakkoratkaisukysymys esitetään SEUT 267 artiklan toisen ja kolmannen kohdan mukaisesti Euroopan unionin tuomioistuimelle jäljempänä esitetyn mukaisesti;

- lykkäsi muiden päätösten tekemistä lopullisen ratkaisun antamisen yhteyteen.

3. Edellä mainitussa välipäätöksessään nro 8152/2019 ennakkoratkaisupyynnön esittänyt jaosto katsoi, että kilpailuilmoituksen määräys on voimassa olevan Italian lain mukainen, koska lain nro 1365/1926 1 §:n 3 momentin b kohdassa (joka on korvattu asetuksen (decreto legislativo) nro 166/2006 13 §:llä) notaarikilpailun hakijoiden kelpoisuudesta säädetään, että kilpailuilmoituksen päivämääränä hakijat saavat olla enintään 50-vuotiaita.

4. Vastapuolen mukaan kilpailuilmoituksessa asetettu ikäraja (jota ensimmäisessä oikeusasteessa nostettu kanne koski), johon hänet kilpailun ulkopuolelle sulkeva määräys (jota kanteen täydentävät kanneperusteet koskivat) perustui, on ristiriidassa Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklassa ja SEUT 10 artiklassa vahvistetun **[alkup. s. 4]** ikään perustuvan syrjintäkiellon

periaatteen kanssa, josta säädetään myös osaksi kansallista lainsäädäntöä asetuksella (decreto legislativo) nro 216/2003 saatetun 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY 6 artiklassa.

Vastapuoli on esittänyt, että koska jäsenvaltioilla on velvollisuus tulkita kansallista oikeutta unionin oikeuden kanssa ”yhteensopivalla tavalla” silloinkin, kun voimassa olevan lainsäädännön tulkinnasta vallitsee epäselvyyttä, tulisi etusijalle asettaa tulkinta, jonka mukaan 6.8.1926 annetun lain nro 1365 1 §:ssä säädetty ikäraja on nyttemmin kumottu, koska muussa tapauksessa se ei olisi yhteensovitettavissa välittömän vaikutuksen omaavien unionin oikeussäätöjen kanssa.

Vastapuoli esitti myös, että direktiivin 2000/78/EY 6 artiklan mukaan ikään perustuva erilainen kohtelu voi olla direktiivin kanssa yhteensopivaa ainoastaan siinä tapauksessa, että sillä on objektiivisesti ja asianmukaisesti perusteltu ”oikeutettu tavoite”, johon kyseinen jäsenvaltio voi vedota, jos tämä tavoite on oikeasuhteinen ja sillä voidaan toteuttaa tavoiteltu päämäärä; notaarin ammattiin pääsyyllä asetettua ikärajaa koskevaa säännöstä (edellyttäen, että sen katsotaan olevan vielä voimassa) sen sijaan ei vastapuolen mukaan ole perusteltu lainkaan laissa, johon se sisältyy (laki nro 1365/1923), eikä muita ryhmiä koskevissa laeissa, joista päinvastoin ilmenee selvä ristiriita suhteessa muihin notaarin työhön verrattaviin töihin, kuten tuomarin tai avvocato dello Stato (valtionasiamies) töihin, joiden osalta säännökset, jotka koskivat työhönpääsyn rajoittamista iän perusteella, on jo kauan sitten kumottu.

Toissijaisesti vastapuoli on vaatinut, että mikäli unionin oikeussäätöjen oikeasta tulkinnasta vallitsee epäselvyyttä, Consiglio di Stato viimeisenä oikeusasteena esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen SEUT 267 artiklan [kolmannen] kohdan mukaisesti.

5. Oikeusministeriö on esittänyt yksityiskohtaisen vastineen, jossa se on tuonut esiin, että ei olisi perusteetonta, vaikka lainsäätäjät päättäisi asettaa notaarikilpailuun osallistumiselle ikärajan. Tätä se perustelee sillä, että tietyn iän saavuttaneiden ammattilaisten ottaminen kyseisiin tehtäviin olisi ristiriidassa [alkup. s. 5] sen tarpeen kanssa, jonka mukaan julkisen tehtävän hoitamisen jatkuvuus on taattava huomattavan pitkäksi ajaksi niin, että samalla kuitenkin vältetään kuormittamasta notaarikunnan eläketurvajärjestelmän taloudellista tasapainoa estämällä pääsy tehtäviin henkilöiltä, jotka ovat iältään jo lähellä eläkkeelle siirtymiselle säädettyä ikärajaa.

6. Unionin lainsäädännössä merkityksellisiä ovat myös seuraavat säännökset ja määräykset:

– Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artikla, jossa kielletään ikään perustuva syrjintä;

- Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 10 artikla, jonka mukaan unioni pyrkii politiikkojensa ja toimiensa määrittelyssä ja toteuttamisessa torjumaan ikään perustuvan syrjinnän;
- yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY 6 artikla, jonka otsikko on ”Oikeutettu ikään perustuva erilainen kohtelu” ja jossa säädetään, että jäsenvaltiot voivat säätää, että ikään perustuvaa erilaista kohtelua ei pidetä syrjintänä, jos sillä on kansallisen lainsäädännön puitteissa objektiivisesti ja asianmukaisesti perusteltu, erityisesti työllisyyspoliittinen, työmarkkinoita tai ammatillista koulutusta koskeva oikeutettu tavoite, ja jos tämän tavoitteen toteuttamiskeinot ovat asianmukaiset ja tarpeen.

Kuten edellä on todettu, tässä asiayhteydessä lain nro 1365/1926 1 §:n 3 momentin b kohdassa, sellaisena kuin se on korvattuna asetuksen (decreto legislativo) nro 166/2006 13 §:llä, notaarikilpailun hakijoiden kelpoisuudesta säädetään, että kilpailuilmoituksen päivämääränä hakijat saavat olla enintään 50-vuotiaita.

7. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, ettei kansallisen säännöksen soveltamatta jättäminen vastapuolen esittämien perustelujen nojalla ole mahdollista, koska syyt, joiden perusteella kyseinen säännös on mahdollisesti ristiriidassa unionin oikeuden kanssa, eivät ole välittömiä eivätkä riittävän selkeitä, täsmällisiä ja ehdottomia.

Ensinnäkin ammattipätevyden tunnustamisesta 7.9.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY 2 artiklassa säädetään, että direktiiviä sovelletaan niihin jäsenvaltion kansalaisiin, jotka haluavat **[alkup. s. 6]** harjoittaa säänneltyä ammattia joko itsenäisinä ammatinharjoittajina tai palkattuina työntekijöinä, vapaiden ammattien harjoittajat mukaan luettuina, muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa he ovat hankkineet ammattipätevyytensä (1 kohta); direktiiviä ei sen sijaan sovelleta notaareihin, jotka nimitetään hallituksen virallisella säädöksellä (4 kohta).

Näin ollen on ensinnäkin selvitetävä, onko sääntely, joka koskee pääsyä notaarin tehtävään jossakin jäsenvaltiossa, välttämättä yhdenmukaistettava kyseisen valtion kansallisen oikeuden ja unionin oikeuden välillä.

Edellä mainitun 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeutettu ikään perustuva erilainen kohtelu”, sitä paitsi todetaan, että jäsenvaltiot voivat säätää, että ikään perustuvaa erilaista kohtelua ei pidetä syrjintänä, jos sillä on kansallisen lainsäädännön puitteissa objektiivisesti ja asianmukaisesti perusteltu, erityisesti työllisyyspoliittinen, työmarkkinoita tai ammatillista koulutusta koskeva oikeutettu tavoite, ja jos tämän tavoitteen toteuttamiskeinot ovat asianmukaiset ja tarpeen.

8. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on kuitenkin sitä mieltä, että lain nro 1365/1926 1 §:n 3 momentin b kohdan, sellaisena kuin se on korvattuna

asetuksen nro 166/2006 13 §:llä, yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa vallitsee merkittävää epäselvyyttä ikään liittyvän erilaisen kohtelun osalta.

Voitaisiin nimittäin katsoa, että kansallisen oikeuden säännös, jonka mukaan notaarin tehtävistä järjestettävään kilpailuun hyväksytään ainoastaan ne hakijat, jotka eivät ole kilpailuilmoituksen päivämääränä täyttäneet viittäkymmentä vuotta, ei perustu mihinkään objektiiviseen ja asianmukaiseen perusteluun, jonka taustalla olisi oikeutettu tavoite.

Toisin sanoen voitaisiin katsoa, että Italian lainsäädäntöön sisältyvä säännös merkitsee notaarin tehtäviin hakemisen osalta ikään perustuvaa syrjintää, johon ei liity oikeutettua tavoitetta, mikä merkitsee asiaa koskevassa unionin direktiivissä kiellettyä erilaista kohtelua.

9. Näin ollen on SEUT 267 artiklan toisen ja kolmannen kohdan mukaisesti tarpeen **[alkup. s. 7]** esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle nyt tarkasteltavan asian ratkaisemisen kannalta merkityksellinen ennakkoratkaisukysymys siltä varalta, että unionin tuomioistuin toteaa, että sääntely, joka koskee pääsyä notaarin tehtävään jossakin jäsenvaltiossa, on yhdenmukaistettava kyseisen jäsenvaltion kansallisen oikeuden ja unionin oikeuden välillä. Tällöin esitetään seuraava kysymys: ”Ovatko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artikla, SEUT 10 artikla ja 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY 6 artikla, siltä osin kuin niissä kielletään ikään perustuva syrjintä työhönpääsyn yhteydessä, esteenä sille, että jäsenvaltio asettaa ikärajan notaarin ammattiin pääsulle.

[– –] [vakiolausekkeet]

Päätetty Roomassa suljetuin ovin pidetyssä istunnossa 19.9.2019 [– –]

**[alkup. s. 8]**

[– –] [allekirjoittajien nimet]